

DIALOG

UPROSTŘED EVROPY
IN DER MITTE EUROPAS

XXXI. BRNĚNSKÉ SYMPOZIUM

Před válkou – po válce

Středoevropské zkušenosti a perspektivy

31. března – 2. dubna 2023

Program

DIALOG

pátek, 31. března 2023

Nová radnice, Sněmovní sál (Dominikánské náměstí 1)

19.30 zahájení

Dr. Albert-Peter **Rethmann** (spolkový předseda Ackermann-Gemeinde, Mnichov)
doc. Matěj **Spurný** (předseda Společnosti Bernarda Bolzana, Praha)

zdravice

JUDr. Markéta **Vaňková** (primátorka statutárního města Brna), Jan **Grolich** (hejtman Jihomoravského kraje, Brno), Jan **Lipavský** (ministr zahraničních věcí ČR, Praha), Andreas **Künne** (velvyslanec SRN, Praha), Dr. Bettina **Kirnbauer** (velvyslankyně Rakouska, Praha) a Dr. Tomáš **Kafka** (velvyslanec ČR, Berlín)

20.00 „Vyrovnávání se s dědictvím druhé světové války a nacismem/fašismem dnes“

V dialogu: prof. Gesine **Schwan** (politoložka, Berlín) a György **Dalos** (publicista, Berlín)
Moderace: Jan **Šícha** (historik, Praha)

JUDr. Markéta **Vaňková** (*1977): primátorka statutárního města Brna od roku 2018; studium práv na Masarykově univerzitě v Brně; v roce 2002 rigorosum (JUDr.); 2016–2020 zastupitelka Jihomoravského kraje za ODS.

Jan **Grolich** (*1984): hejtman Jihomoravského kraje od roku 2020; studium práv na Masarykově univerzitě v Brně; v letech 2010–2020 starosta obce Velatice; roku 2016 zvolen do krajského zastupitelstva Jihomoravského kraje za KDU-ČSL; je znám svými dřívějšími výstupy jako stand-up komik.

Jan **Lipavský** (*1985): ministr zahraničních věcí ČR (Piráti) od roku 2021; poslanec Parlamentu ČR od roku 2017; v letech 2017–2021

zastával post místopředsedy zahraničního výboru, místopředsedy výboru pro obranu a člen podvýboru pro obrannou, kybernetickou a bezpečnostní politiku a strategické koncepce ČR a člen podvýboru pro migraci a azylovou politiku; 2022 Magnitského cena za ochranu za přínos k ochraně lidských práv.

Andreas **Künne** (*1966): německý velvyslanec v Praze od roku 2021; od roku 1993 pracuje pro spolkové ministerstvo zahraničí (Kodaň, Vilnius, Pretoria); bývalý komisař OSN pro boj proti terorismu; těžištěm jeho práce byla bezpečnostní politika a multilaterální otázky.

Dr. Bettina **Kirnbauer** (*1961): rakouská velvyslankyně v Praze od roku 2020; studium práv; působila na zastupitelských úřadech v Bernu, Manile, Praze, v zastoupení OSN v Ženevě a v OBSE; byla generální konzulkou v Curychu a poté vedoucí protokolu na rakouském ministerstvu zahraničí; do roku 2020 vedoucí zahraničního odboru kanceláře rakouského prezidenta.

Dr. Tomáš **Kafka** (*1965): básník, historik, překladatel a diplomat; od roku 1991 v diplomatických službách, soustředí se na česko-německé vztahy a střední Evropu; první český ředitel Česko-německého fondu budoucnosti (1998–2005); v letech 2005–2008 a 2014–2020 ředitel Odboru států střední Evropy na Ministerstvu zahraničních věcí ČR; 2017–2020 zástupce náměstka evropské sekce; od roku 2020 velvyslanec ČR v Německu .

Prof. Dr. Gesine **Schwan** (*1943): politoložka; studium romanistiky, historie, filozofie a politologie v Berlíně a Freiburgu; od roku 1972 členka SPD a od roku 2014 předsedkyně komise pro základní hodnoty politické strany SPD; 1999–2008 prezidentka univerzity Europa-Universität Viadrina ve Frankfurtu (Oder); 2009–2014 spoluzakladatelka a prezidentka školy Humboldt-Viadrina School of Governance, dnes prezidentka následného projektu Humboldt-Viadrina Governance Platform; různá vyznamenání (2004 cena Marion-Dönhoff-Preis za mezinárodní porozumění a smíření; nositelka Záslužného řádu Spolkové republiky Německo); 2004 a 2009 kandidátka na prezidentku.

György **Dalos** (*1943): publicista, 1962–1967 studium historie na Lomonosově univerzitě v Moskvě, později muzeolog a překladatel; 1977 spoluzakladatel demokratického opozičního hnutí v Maďarsku. 1984 hostem na berlínském uměleckém programu DAAD a spolupracovníkem výzkumu východní Evropy na Univerzitě v Brémách; 1995–1999 ředitel centra „Haus Ungarn“ v Berlíně; od roku 1987 publicista ve Vídni, spolupracovník německých médií a spisovatel; člen Saské akademie umění; od roku 2014 její sekretář pro sekci literatury a jazyka.

Jan **Šícha** (*1967): historik, novinář, spisovatel; zakládající ředitel Českého centra Mnichov; patřil k studentským vůdcům během sametové revoluce 1989; od roku 1995 byl činný na ministerstvu zahraničí se zaměřením na střední Evropu; byl kurátorem expozice o německy mluvícím obyvatelstvu v českých zemích při Collegium Bohemicum v Ústí n. L.

DIALOG

sobota, 1. dubna 2023

Hotel International, Konferenční sál (Husova 16)

- 09.00** „Sdílená zkušenost 20. století, politika paměti a reakce na válku“
Diskuse: PD Dr. Gerlinde **Groittl** (politoložka, Regensburg), Dr. Juraj **Marušiak** (historik, Bratislava),
Dr. Magdalena **Saryusz-Wolska** (socioložka, Varšava), Dr. Gergely **Romsics** (historik, Budapešť)
Moderace: Dr. Zuzana **Lizcová** (politoložka, Praha)
- 11.30** „Jak změnila ruská válka proti Ukrajině můj svět?“
Prezentace významných příspěvků v rámci XXII. evropské esejistické soutěže pro studenty,
Dr. Albert-Peter **Rethmann**, doc. Matěj **Spurný** a Martin **Kastler**
Moderace: Dr. Oliver **Herbst** (novinář, Ansbach)
- 12.30** oběd

PD Dr. Gerlinde **Groittl**: politoložka, profesura na Univerzitě Regensburg (mezinárodní politika a transatlantické vztahy); zaměřuje se na americkou, německou a evropskou zahraniční a bezpečnostní politiku a transatlantické vztahy a na téma konkurence světových mocností a otázky světového uspořádání; výuka na univerzitě v Pasově, pobyty na univerzitě ve Washingtonu, Londýně a Brně; 2017–2019 spoluzakladatelka Center for International and Transnational Area Studies (CITAS); členka řídicí skupiny vědeckého areálu Leibniz WissenschaftsCampus „Europa und Amerika in der modernen Welt“.

Mgr. Juraj **Marušiak**, Ph.D. (*1970): historik, novinář, politolog; studium historie a slovenského jazyka a literatury, od 1996 vědecký spolupracovník na Ústavu politických věd Slovenské akademie věd v Bratislavě, od roku 2022 jeho ředitel; soustředí se historii Slovenska v 20. století, mezinárodní vztahy a politické systémy v oblasti střední a východní Evropy.

PD Dr. Magdalena **Saryusz-Wolska** (*1980): kulturoložka a socioložka; studium kulturologie a sociologie na univerzitách v Lodži, Gießen a Mohuči, od roku 2008 vědecká pracovnice na Institutu pro současnou kulturu na univerzitě v Lodži; 2010–2015 vědecká pracovnice v Centru pro výzkum historie Polské akademie věd v Berlíně, od roku 2015 vědecká pracovnice na Německém historickém institutu ve Varšavě; 2016 habilitace na Fakultě polonistiky Univerzity ve Varšavě; 2018–2020 hostování na Univerzitě v Mohuči a výzkumné stipendium Nadace A. von Humboldta na Univerzitě J. Gutenberga v Mohuči; autorka řady publikací k tématu kolektivní paměti.

Dr. Gergely **Romsics** (*1977): historik a vědecký pracovník humanitních studií na Maďarské akademii věd, vyučuje na Fakultě sociálních věd Univerzity Loránda Eötvöse v Budapešti; studium na Univerzitě Loránda Eötvöse a na Central European University; 2007 doktorát na téma dědictví habsburské monarchie a jeho role v politickém myšlení a historiografii meziválečné doby.

PhDr. Zuzana **Lizcová**, Ph.D. (*1980): novinářka a akademická pracovnice Institutu mezinárodních studií FSV UK; studium v Praze a Berlíně, 2004–2013 práce v dokumentační redakci České tiskové kanceláře (ČTK), specializace: německy mluvící země a státy středovýchodní Evropy; do 2019 analytička v Asociaci pro mezinárodní otázky (AMO); v současné době spolupracuje jako nezávislá publicistka s českými deníky a dalšími periodiky.

Dr. Albert-Peter **Rethmann** (*1960): od roku 2022 spolkový předseda Ackermann-Gemeinde; od roku 2018 mluvčí ve vedení společnosti BBT gGmbH v Trieru; studium teologie v Münsteru, Freiburgu i Římě; 1998–2012 přednášková činnost na různých univerzitách; 2002–2012 profesorem teologické etiky na UK v Praze; 2009–2012 ředitel Institutu světové církve a misie německé biskupské konference ve Frankfurtu nad Mohanem.

Doc. Mgr. Matěj **Spurný**, Ph.D. (*1979): historik a předseda Společnosti Bernarda Bolzana; spoluzakladatel a aktivní člen občanského sdružení Antikomplex; autor mnoha projektů a knih k tématům moderních diktatur, nacionalismu, urbánních a environmentálních dějin a dějin postsocialismu; 2018 habilitace; vyučuje na Univerzitě Karlově a působí v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

Martin **Kastler**, M.A. (*1974): referent bavorské státní ministryně pro evropské záležitosti; v letech 2010–2022 spolkový předseda Ackermann-Gemeinde; v letech 2003–2004 a 2008–2014 členem Evropského parlamentu za CSU; v letech 2013–2022 reprezentant Nadace Hannse Seidela pro střední Evropu v Praze; člen správní rady Česko-německého fondu budoucnosti.

Dr. Oliver **Herbst** (*1976): německý žurnalista; redaktor a zástupce ve Fränkische Landeszeitung v Ansbachu; vyučuje na Julius-Maximilians-Universität ve Würzburgu obor německé lingvistiky; hostuje na zahraničních univerzitách.

DIALOG

sobota, 1. dubna 2023

- 14.30** „Lidská práva v myšlení a politice Václava Havla a jejich odkaz pro dnešek“
Diskuse: RNDr. Alena **Wagnerová** (spisovatelka, Saarbrücken), doc. Milan **Uhde** (dramatik, Brno), prof. Petr **Oslzlý** (dramaturg, Konice), doc. Martin **Bůtora** (sociolog, Bratislava), prof. Pavel **Barša** (politolog, Praha)
Moderace: Dr. Mojmír **Jeřábek** (germanista a diplomat, Brno)
- 16.45** **Prohlídky výstav**
1. výstava: „Česko-německé vztahy po roce 1989“ s Dr. Mojmírem **Jeřábkem** (germanista a diplomat, Brno)
v Biskupském dvoře
2. výstava: „Průzkum života politickým bojem (Jaroslav Šabata)“ s Patrikem **Eichlerem** (novinář, Praha)
v Dietrichsteinském paláci
- 18.00** **Mše svatá** v řecko-katolickém ritu s ukrajinskou obcí v kostele sv. Josefa s farářem Sergiyem **Matskulou**
- 19.30** **Slavnostní recepce** v Dietrichsteinském paláci

RNDr. Alena **Wagnerová** (*1936): česko-německá spisovatelka a publicistka; studium biologie v Brně; pracovala jako dramaturgyně, od roku 1966 publicistka, 1968–1969 pro časopis Plamen a Literární noviny; po Pražském jaru byla v západoněmeckém exilu, zde činná jako spisovatelka, překladatelka a vydavatelka; dočasná členka představenstva nadace Heinrich-Böll-Stiftung, členka PEN-Zentrum Deutschland; žije v Praze a v Saarbrückenu.

Doc. PhDr. Milan **Uhde** (*1936): dramatik a nezávislý spisovatel, (básně, povídky, scénáře, divadelní hry, rozhlasové hry, eseje); podepsal Chartu 77; 1990 ministr kultury Československa, 1992 předseda parlamentu a 1996 předseda poslanecké skupiny ODS, 1997 přešel k straně Unie svobody, od roku 1998 je bezpartijní; vyučoval na Literární akademii v Praze (2001–2006), činný v dozorčích radách

veřejných médií – v předsednictvu Českého rozhlasu (1999–2000) a od roku 2008 v předsednictvu České televize, v letech 2011–2014 jeho předsedou.

Prof. Petr **Osizlý** (*1945): dramaturg, scenárista a herec, rektor Janáčkovy akademie v Brně; protagonista experimentálního divadla Quidam; v roce 1984 organizátor „undergroundové univerzity“ v Brně; v letech 1990–1992 poradce prezidenta Václava Havla, později vedoucí kulturního odboru Kanceláře prezidenta republiky; do roku 2008 proděkan Divadelní fakulty Janáčkovy akademie múzických umění, od roku 2018 rektor Janáčkovy akademie múzických umění v Brně; nositel četných ocenění.

Doc. Martin **Bůtora** (*1944): sociolog, spisovatel, vysokoškolský pedagog a diplomat; studium filozofie a sociologie na FF UK Bratislava a UK Praha, 1977–1988 sociolog v protialkoholní léčebně; kritik komunistického režimu; 1990–1992 poradce prezidenta Václava Havla pro lidská práva a ředitel sekce pro lidská práva v Kanceláři prezidenta republiky; univerzitní činnost ČR, Slovensko, USA; 1997 spoluzakladatel a prezident Institutu pro veřejné otázky (IVO), 1999–2003 velvyslanec Slovenska v USA; od 2003 analytik a ředitel programu v IVO, nyní čestný prezident; 2014 zahraničně-politický poradce prezidenta A. Kisky; člen vlády SR pro mimovládní neziskové organizace.

Prof. PhDr. Pavel **Barša**, Ph. D. (*1960): český politolog, spisovatel a sociolog; vystudoval marxisticko-leninskou filozofii a politickou ekonomii na Filozofické fakultě MU v Brně a politickou vědu na Středoevropské univerzitě v Budapešti; od roku 2002 je výzkumným pracovníkem Ústavu mezinárodních vztahů v Praze; roku 2006 se stal profesorem na Ústavu politologie Filozofické fakulty UK v Praze.

Dr. Mojmír **Jeřábek** (*1957): novinář; diplomat a překladatel; studium germanistiky a bohemistiky v Brně; novinářská činnost, později vedoucí kulturního a tiskového oddělení Velvyslanectví v Bonnu; v letech 2001–2017 vedoucí odboru zahraničních vztahů na Magistrátu města Brna; od roku 2017 ředitel Českého centra ve Vídni.

Patrik **Eichler** (*1984): novinář a politický komentátor, redaktor časopisu Listy, ředitel Masarykovy demokratické akademie, v letech 2007–2009 redaktor Literárních novin, 2009–2012 spolupracoval na přípravě expozice Muzea německy mluvících obyvatel českých zemí v Ústí nad Labem, v letech 2016–2017 mluvčí ministra pro lidská práva.

Srdečně děkujeme našim partnerům a sponzorům:

B | R | N | O

jihomoravský kraj

supported by
Visegrad Fund

Gefördert durch:

Bundesministerium
des Innern
und für Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

DIALOG

neděle, 2. dubna 2023

Hotel International, Konferenční sál (Husova 16)

- 09.30** „Možné prvky budoucího poválečného uspořádání ve východní Evropě“
Diskuse: PhDr. Tomáš **Kopečný** (vládní pověřenec pro obnovu Ukrajiny, Praha),
Dr. Jörg **Lüer** (jednatel organizace Justitia et Pax, Berlín), Sergiy **Matskula** (ukrajinský duchovní, Brno),
Grigorij **Mesežnikov** (politolog, Bratislava), Mgr. Iryna **Zabiiaka**, PhD. (překladatelka, Brno)
Moderace: Prof. Barbara **Krause** (politoložka, Cáchy)
- 10.45** přestávka na kávu
- 11.15** otevření diskuze pro publikum
- 12.00** oběd, následně odjezd

Na shledanou na XXXII. Brněnském sympoziu (22.–24. 3. 2024)!

PhDr. Tomáš **Kopečný**: studium na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze; od roku 2013 působí na Ministerstvu obrany ČR, od roku 2020 náměstek ministra obrany ČR; od roku 2023 působí na Ministerstvu zahraničních věcí ČR jako vládní zmocněnec pro obnovu Ukrajiny.

Dr. Jörg **Lüer** (*1965): vystudoval moderní dějiny, katolickou teologii a politologii v Münsteru a Berlíně; od 80. let 20. století se zabývá otázkami smíření mezi Němci a Poláky a západní a východní Evropou; dlouhodobě působil jako člen předsednictva „Aktion Sühnezeichen Friedensdienste“a jako člen nadační rady „Stiftung Flucht Vertreibung Versöhnung“; v letech 2005–2008 byl generálním tajemníkem nadace Justitia et Pax Europa; od roku 2009 je místopředsedou Nadace Maximiliana Kolbeho a od roku 2018 výkonným ředitelem německé komise Justitia et Pax.

Grigorij **Mesežnikov** (*1958): politolog a politický analytik; studium filozofie a sociálněpolitických věd na Moskevské státní univerzitě; 1983 studijní pobyt na Ústavu marxismu-leninismu Univerzity Komenského v Bratislavě; 1993–1997 Ústav politických věd, 1997 spoluzakladatel občanského sdružení Institut pro veřejné otázky (IVO), od roku 1999 jeho prezident; spolupráce s médii (Rádio Svobodná Evropa na Slovensku, Česká televize, Český rozhlas).

P. Mgr. Sergij **Matskula** (*1974): ukrajinský kněz Apoštolského exarchátu řecko-katolické církve v ČR, od roku 2011 působí v řecko-katolické farnosti v Brně a jako brněnsko-olomoucký a ostravsko-opavský děkan. 1992–1998 studium na CMTF UP Olomouc, 1998–2002 na univerzitě Angelicum v Římě, od 2007 žije v ČR.

Prof. Dr. Barbara **Krause** (*1945): vystudovala politologii, historii a německý jazyk a literaturu ve Freiburgu a Vídni, 1997–2010 profesorka na Katolické univerzitě aplikovaných věd NRW v Cáchách, specializuje se na sociální politiku a migraci, účast v mnoha církevních a sociálních výborech; do roku 2022 členka předsednictva Ackermann-Gemeinde.

Mgr. Iryna **Zabiaka**, PhD. (*1986): studium Ševčenkovy univerzity v Kyjevě a Masarykovy univerzity v Brně; 2022 dizertační práce v oboru komparistiky; tlumočnice a překladatelka (např. děl Zdeňka Jirotky a Bohumila Hrabala); spoluzakladatelka Ukrajinského centra v Brně; členka výboru pro národnostní menšiny Zastupitelstva města Brna.

Další partneři konference:

MEETING BRNO

Progresivne fórum
Progressive Forum

Stiftung Kreisau
für europäische Verständigung

Institute of Political History

XXXI. Brněnská konference se koná pod záštitou

Markéty Vaňkové, primátorky statutárního města Brna,
a Jana Grolicha, hejtmána Jihomoravského kraje.

Srdečně děkujeme!

jihomoravský kraj